

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

21 листопада 2019 р.

Київ

№ 766-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 18.11.2019 № 500-01/4465-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане Корюківською міською радою на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 33495 (вх. № 548-ПДД від 12.09.2019), яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Листом за реєстраційним номером у базі даних 33495 (вх. № 548-ПДД від 12.09.2019) Корюківської міської ради відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (2) Корюківська міська рада (місцезнаходження: Чернігівська обл., м. Корюківка, вул. Бульварна, буд. 6, ідентифікаційний код юридичної особи 04061760).

2.2. Отримувач підтримки

- (3) Комунальне підприємство «Корюківкаводоканал» Корюківської міської ради (далі – КП «Корюківкаводоканал», Підприємство) (місцезнаходження: 15300, Чернігівська обл., м. Корюківка, пров. Вокзальний, буд. 9, ідентифікаційний код юридичної особи 35606756).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (4) Забезпечення стабільної роботи підпорядкованого міській раді Підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям громади послуг із водопостачання та водовідведення, покращення матеріально-технічної бази, вжиття заходів для виробництва та надання якісних послуг населенню Корюківської міської територіальної громади з метою створення сприятливих умов для життєдіяльності.

2.4. Очікуваний результат

- (5) Виробництво, надання та реалізація якісних послуг населенню Корюківської міської територіальної громади з метою створення сприятливих умов для життєдіяльності.

2.5. Форма підтримки

- (6) Поточні та капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям).

2.6. Обсяг підтримки

- (7) Загальний обсяг підтримки – 8 100 000 грн.

З них:

2020 рік – 4 600 000 грн;

2021 рік – 3 000 000 грн;

2022 рік – 500 000 грн.

2.7. Підстава для надання підтримки

- (8) Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».
- (9) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (10) Проект рішення Корюківської міської ради сьомого скликання «Про затвердження Програми розвитку, фінансової підтримки та поповнення статутних фондів комунальних підприємств Корюківської міської ради на 2020-2022 роки».

2.8. Тривалість підтримки

- (11) з 01.01.2020 по 31.12.2022.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1 Ознаки державної допомоги

- (12) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

- (13) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- а) підтримка надається суб'єкту господарювання;
- б) державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- в) підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- г) підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(14) Згідно з частиною першою статті 3 Закону дія цього Закону поширюється на будь-яку підтримку суб'єктів господарювання надавачами державної допомоги за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності.

(15) Відповідно до частини другої статті 1 Закону, терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

(16) Пунктом 22 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що виключною компетенцією органів місцевого самоврядування є затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування.

4. СФЕРА ПРИРОДНОЇ МОНОПОЛІЇ

(17) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» водопровідна мережа - система трубопроводів, відповідних споруд та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам.

(18) Централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

(19) Система питного водопостачання - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного водопостачання.

(20) Система централізованого водовідведення - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

(21) Централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

(22) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (23) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання та водовідведення належить до сфери регулювання цього Закону.
- (24) Згідно зі статтею 8 Закону України «Про природні монополії» до предмета державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій належать ціни (тарифи) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (25) У первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу поняття «природна монополія» відсутнє. Натомість існує положення, що стосується законної монополії, яке означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ, або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки у тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.
- (26) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборонаю будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (27) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, яке надає пояснення ключових концепцій, пов'язаних із поняттям державної допомоги, щоб полегшити та підвищити прозорість і послідовність застосування цього поняття на території Союзу, а саме:
- послуга має бути предметом законної монополії;
 - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи й витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидіювання комерційної діяльності.
- (28) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності внаслідок перехресного субсидіювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою. Відповідно до статті 263 (4) Угоди сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є уповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або всіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;

- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

(29) Враховуючи те, що суб'єкт природної монополії може здійснювати й іншу комерційну діяльність, не пов'язану з виконанням функції природної монополії, мають бути окремі бухгалтерські рахунки для запобігання перехресному субсидюванню.

(30) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

(31) Отже, фінансова підтримка, пов'язана з відшкодуванням витрат на ремонт, заміну обладнання, що є складовими водопровідної мережі, яка забезпечує надання послуг на ринку централізованого водопостачання та водовідведення, який перебуває у стані природної монополії, не буде спотворювати конкуренцію, а отже, не буде державною допомогою, якщо:

- послуга є предметом природної монополії;

- послуга, що надається природною монополією, не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;

- відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;

- надавач відповідної послуги не використовує державну підтримку в діяльності, яка не пов'язана з функцією природної монополії.

5. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

5.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(32) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

(33) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(34) Відповідно до статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII, виконавцем комунальних послуг з централізованого

водовідведення є суб'єкт господарювання, що проводить господарську діяльність з централізованого водовідведення.

- (35) КП «Корюківкаводоканал» є суб'єктом природної монополії та включене до Зведеного переліку суб'єктів природних монополій з централізованого водопостачання та водовідведення за номером 52.
- (36) Отже, за наведених умов КП «Корюківкаводоканал» є суб'єктом господарювання у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (37) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлено, що місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (38) Відповідно до повідомлення фінансування здійснюється за рахунок коштів міського бюджету міста Корюківка.
- (39) Отже, фінансова підтримка КП «Корюківкаводоканал» у формі поточних та капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) є ресурсами держави у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (40) Повідомлена підтримка у формі поточних та капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) з міського бюджету міста Корюківка, призначена для КП «Корюківкаводоканал».
- (41) Відповідно до статті 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів, зокрема, з проведення науково-дослідних робіт по вдосконаленню питного водопостачання та ресурсозбереження.
- (42) Згідно з проектом рішення Корюківської міської ради сьомого скликання «Про затвердження Програми розвитку, фінансової підтримки та поповнення статутних фондів комунальних підприємств Корюківської міської ради на 2020-2022 роки».
- (43) Державна підтримка спрямовується на проведення робіт з геолого-економічної оцінки експлуатаційних запасів питних та підземних вод (попередня та детальна розвідка), Корюківського родовища на ділянках водозабору КП «Корюківкаводоканал», придбання спеціальної техніки (ілососна машина), придбання труб для ремонту водопровідних та каналізаційних систем.
- (44) Отже, фінансова підтримка дає отримувачу перевагу, звільнивши його від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати в у ході поточної господарської діяльності, тобто

без втручання держави. У контексті ринкових умов ресурси, надані КП «Корюківкаводоканал», є безповоротною фінансовою допомогою.

5.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (45) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.
- (46) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (47) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва. Однією з умов, за якої державна підтримка буде державною допомогою, – підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (48) На ринку надання послуг із водопостачання та водовідведення в місті Корюківка у КП «Корюківкаводоканал» відсутні конкуренти.
- (49) З огляду на зазначене, надання державної підтримки КП «Корюківкаводоканал», як суб'єкту природної монополії, не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції.
- (50) Разом із тим капітальні видатки та послуги здійснюються шляхом проведення тендерних закупівель згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» через систему «ProZorro» за укладеними та зареєстрованими в Державній казначейській службі договорами. Фінансова підтримка, яка надається в рамках Програми, буде використана виключно за затвердженими напрямами.

5.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (51) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка (фінансування), яку буде надавати Корюківська міська рада комунальному підприємству «Корюківкаводоканал» Корюківської міської ради, що є суб'єктом природної монополії в частині централізованого водопостачання і водовідведення, відповідно до проекту рішення Корюківської міської ради сьомого скликання «Про затвердження Програми розвитку, фінансової підтримки та поповнення статутних фондів комунальних підприємств Корюківської міської ради на 2020-2022 роки», у формі поточних та капітальних трансфертів (установам, організаціям) обсягом 8 100 000 грн, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (52) КП «Корюківкаводоканал» є суб'єктом природної монополії та включене до Зведеного переліку суб'єктів природних монополій з централізованого водопостачання та водовідведення за номером 52.
- (53) Основним видом діяльності КП «Корюківкаводоканал» є надання послуг із централізованого водопостачання та водовідведення відповідно до договорів домовласників та за рішенням органів місцевого самоврядування, надання автотранспортних послуг.
- (54) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (55) Відповідно до статті 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів, зокрема, з проведення науково-дослідних робіт по вдосконаленню питного водопостачання та ресурсозбереження.
- (56) Фінансова підтримка, зазначена в Повідомленні, буде використовуватися на здійснення витрат, а саме: забезпечення водопостачання та водовідведення, утримання та ремонту вулиць і доріг комунальної власності, покращення матеріальної бази з метою забезпечення стабільної роботи комунального підприємства відповідно до його функціональних призначень.
- (57) Відповідно до наявної в Комітеті інформації КП «Корюківкаводоканал» веде бухгалтерський облік в розрізі окремих видів діяльності, що забезпечує чіткий розподіл витрат, на які спрямовується державна підтримка.
- (58) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва. Однією з умов, за якої державна підтримка буде державною допомогою, – підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (59) На ринку надання послуг з водопостачання та водовідведення в місті Корюківка у КП «Корюківкаводоканал» відсутні конкуренти.
- (60) З огляду на зазначене, надання державної підтримки КП «Корюківкаводоканал», як суб'єкту природної монополії, не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції, а отже, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (61) Слід зазначити, що державна підтримка суб'єкту господарювання, яка надана для обслуговування та управління систем водопостачання та водовідведення, з урахуванням пункту 211 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЕС, не буде впливати на конкуренцію, а отже, не є державною допомогою, якщо: - одержувач бюджетних коштів з дотриманням вимог Закону України «Про публічні кошти» проводить закупівлю товарів та послуг, необхідних для виконання Програми шляхом

- проведення відкритих торгів, що створює конкуренцію на відповідному ринку серед постачальників;
- об'єкт інфраструктури не має прямих конкурентів у межах певної території (КП «Корюківкаводоканал» є суб'єктом природної монополії в місті Корюківка);
 - обсяг приватного фінансування у відповідну сферу є незначним (система водопостачання не є привабливою для приватного інвестора через складність технологічних особливостей виробництва, значну затратність експлуатації інфраструктури тощо);
 - об'єкт інфраструктури не призначений для отримання переваг певними суб'єктами господарювання або галузями, проте створює користь для суспільства в цілому;
 - надавач відповідної послуги не використовує державну підтримку в діяльності, яка не пов'язана з функцією природної монополії.
- (62) Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Корюківською міською радою, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування), яку буде надавати Корюківська міська рада комунальному підприємству «Корюківкаводоканал» Корюківської міської ради, що є суб'єктом природної монополії в частині централізованого водопостачання і водовідведення, відповідно до проєкту рішення Корюківської міської ради сьомого скликання «Про затвердження Програми розвитку, фінансової підтримки та поповнення статутних фондів комунальних підприємств Корюківської міської ради на 2020-2022 роки», у формі поточних та капітальних трансфертів (установам, організаціям) обсягом 8 100 000 гривень, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ